СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, четвер, 11-го вересня 1947. No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, September 11, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРИХИЛЬНИК НОВОГО РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ ПЕРЕМОЖЦЕМ ПРИ ВИБОРАХ ДО КОНГРЕСУ

Алентавн, Пенсилвенія, 10 вересня. — За звідомленнями по радіо обчислення із учорашніх доповняючих виборів до конгресу в тутешній окрузі виказують повну перемогу кандидата Републиканської Партії Френклина Г. Ліктенволтера над демократичним кандидатом Филем Сторком. Обчислення із 214 виборчих локалів виказують, що Ліктенволтер дістав 41,415 голосів, а Сторк 26,261 голосів. Це значить, що републиканець дістав більшість 61.1% голосів, а його попередник, теж републиканець, помершй Чарлз Р. Герлак, в 1946 р. дістав був більшість 58.7%. Доповняючі вибори в цій окрузі замітні тим, що демократичний кандидат мав підтримку від голови Конгресу Індустріяльних Організацій Филипа Морея і від усіх робітничих юній цієї округи, включаючи й братства залізничників. Робітничі юнії роздули ці вибори до краєвих розмірів, бо проголосили, що це проба сили між прихильниками нового робітничого закону, який під іменем билу Тефта-Гартлія перейшов у конгресі завдяки републиканській більшості, і його противниками. Вислід виборів виказав, що Конгрес Промислових Організацій програв у своїх змаганнях повалити при виборах кожного, хто стоїть за новий робітничий закон. Це вважається за мірило настроїв серед населення при наступних конгресових виборах, які відбудуться в 1948.

ВЕТЕРАНИ ЧУЖИННИХ ВОЄН ПРОТИ ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ

Клівленд. — Ветерани Чужинних Воєн, зібрані на таборовім зїзді, ухвалили резолюцію проти допущення до Америки европейських здепласованих осіб як імігрантів. З інших резолюцій замітна ця, яка домагається заборони існування Американської Комуністичної Партії й видавання комуністичної газети Дейлі Воркер. Новим командантом вибраний Рей Г. Бранаман з Денвер.

ЧИСЛО НОВИХ РЕКРУТІВ НЕ ДОПИСУЄ

Вашингтон. — Сила американської армії впала до числа 965,000 вояків, як це подають урядові цифри. Тому, що висота армії обчислена на 1,070,000 вояків, показується, що бракує ще 105,000 добровольців, щоб доповнити потрібне число. Менше заінтересування армією слідне між молодими тому, що продукція в Америці йде повною силою, отже хлопці не спішаться покидати працю в заміну за вояцьке життя.

ЗАТОПИВСЯ ПРОГУЛЬКОВИЙ КОРАБЕЛЬ У ПИТСБУРГУ

Питсбург. — Прогульковий корабель „Айленд Квін", який постійно возив людей по ріці Мононгагіла, потерпів від вибуху у вівторок 9 вересня до цієї міри, що опісля затонув. У катастрофі згинули, як досі стверджено, 21 осіб. Вибух і пожежа трапилися в полудневу годину, коли то на чердаку була лише залога й робітники, що обслуговують буфет. На вечір була заповіджена велика прогулька. Погибші походили в більшості з міст Кентокі й Синсинаті, а шкода виносить на мільйон долярів.

ЕКЗЕКУТИВНІ НАРАДИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Шікаго. — Тут зібралася на нараді Екзекутивна рада Американської Федерації Праці для вирішення кількох важливих питань. Досі прийнято резолюцію з осторогою, що дальша підвишка продуктів мусить викликати домагання підвишки робітничої заплати, одначе екзекутива не заявилася за контролею цін. Перейшла резолюція, щоб уряд провірив свої зобовязання щодо допомоги заграничним державам. У справі підписування урядниками юній афидевитів з відречення комунізму предсідник Вилієм Грін заповів в розмові з кореспондентами, що екзекутива поставилася до цієї справи прихильно. Оповістку про становище Федерації оприлюднять щойно в пятницю після осередних нарад у цій справі.

ПІДГОТОВА ДО ВИБОРІВ В НАСТУПНОМУ РОЦІ

Вашингтон. — Гаролд Е. Стасен, єдиний чоловік, який зголосив себе кандидатом на номінацію на становище президента з Републиканської Партії при наступних виборах, оприлюднив, що він буде кандидатом при правиборах партії у Висканзин у квітні 1948 р. Він теж заповів, що відбуде цілу низку конференцій в місяці вересні.

Сенатор Робер Тефт з Огайо виїхав окремим залізничим потягом в дорогу аж до Західного побережжя, щоб переконатися, які він має вигляди на поставлення його кандидатом на републиканській конвенції. Досі він заїхав уже до Шікаго, де відбуває конференції з провідними републиканцями.

Секретар Маршал буде провідником Американської делегації на нарадах Асамблеї О. Д.

Вашингтон, 9. вересня. — Секретар стейту Джордж Є. Маршал поїде до Ню Йорку в пятницю, щоб узяти участь у нарадах Асамблеї Обєднаних Держав на чолі американської делегації. Він останеться на тому становищі необмежений час, як це оприлюднює департамент стейту. Щойно після двох місяців участи в нарадах Асамблеї Маршал може виїхати до Лондону на наради міністрів Чотирьох Потуг. У найближчу неділю Маршал має виголосити промову на нарадах Товариства для підтримки Обєднаних Держав у Ню Йорку, якими почнеться Тиждень О. Д. Важнішу промову виголосить Маршал при отворенні Асамблеї. З огляду на положення в Европі й напружені відносини між Америкою й Совєтами панує загальне переконання, що постійна приявність Маршала на нарадах Асамблеї є звязана з цими фактами. — Засадничо голова делегації в О. Д. бере участь в політичній комісії О. Д. Постійним головою американської делегації є Ворен Остен. Маршал виявив, що він буде брати участь в цій комісії на переміну з Остином.

СЕНАТОР ЗАПОВІДАЄ ДАЛЬШИЙ „СКРІНІНҐ" ЗДЕПЛАСОВАНИХ ОСІБ В ЕВРОПІ

Трентон, стейт Ню Джерзі, 9. вересня. — Сенатор з Ню Джерзі Александер Смит, голова спеціяльного підкомітету сенатської комісії для закордонних відносин, виголосив промову по радіо на програмі „Голос Америки" про скитальників. Він сказав, що проти загального поняття, начеб то скитальники були збиранином Европи, треба ствердити факт, що між ними є багато спосібних і роботящих людей і їх можна допустити до нашої країни на підставі теперішніх іміграційних законів та політики. Багато з них можна буде примістити на фармах і не накладати нових клопотів містам у їх боротьбі з недостачею мешкань. Треба буде одначе „пересівати" („скрінінґ") скитальників, щоб довідатися, до чого вони надаються. Їх приїзд не повинен мати впливу на зміну робітничих відносин в Америці — казав сенатор.

АМЕРИКА ПЕРЕГОВОРЮЄ НАД ЗНИЖЕННЯМ КОШТІВ БРИТАНІЇ В ІІ ЗОНІ

Вашингтон. — Департаменти стейту й війни оприлюднили, що між Америкою й Британією будуть вестися розмови над зниженням видатків на утримання британської зони в Німеччині. Для складення плянів скликано надзвичайне засідання сенатської комісії для видатків на день 20. вересня. Тому, що комісія скликана на день сподіваного повороту президента Трумана з Бразилії, панує переконання, що ці наради є звязані з можливістю скликання надзвичайної сесії конгресу для вирішення допомоги Европі на підставі Пляну Маршала.

Боротьба жидівських скитальників проти примусової висадки в Німеччині

Гамбург, Німеччина, 9. вересня. — Британські військові власті продовжували тут сьогодні висадку нелегальних жидівських емігрантів до Палестини з двох дальших пароплавів. Після вчерашнього більше пасивного спротиву проти висадки з першого корабля, сьогодні 1,420 скитальців без спротиву і мирно покинули другий корабель. До великого спротиву прийшло при висадці 1,485 скитальників з третього і останнього пароплаву. Передавний гучномовцями на пароплаві британський заклик до виходу з корабля, скитальники заглушили співом жидівського національного гимну. Тоді британські вояки увійшли на поклад і їх заатаковано пляшками, консервами коробками і тим подібною „зброєю". Боротьба тривала три години і у її висліді було поранених 24 скитальників та 3 британських вояків. На кораблі знайдено сховану бомбу. Висадку вкінці переведено і всіх жидів перевезено до табору для скитальників. Британські власті висловили жаль, що мусіло прийти до насилля.

В ПАЛЕСТИНІ СПОКІЙНО

Єрусалим, 9. вересня. — У звязку з примусовою висадкою в Німеччині завернених туди нелегальних жидівських емігрантів до Палестини, британські власті сподівались відповідної реакції жидівської терористичної організації в цій країні та поробили відповідні заходи осторожности. Проте, в Палестині цілком спокійно і від 5-го серпня там не було жодного акту жидівського терору. Дехто вважає, що це є „тиша перед бурею" та що терористи підготовляють генеральну акцію проти британців в цілій країні. Натомість британські власті безпеки вважають, що це є наслідком переведеної ними „пацифікації".

СЕНЗАЦІЇ З РОЗКРИТТЯМ ЖИДІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ДО „БОМБАРДУВАННЯ" ЛОНДОНУ

Париж, 9. вересня. (ЮП) — Французькі власті подали дальші сензаційні подробиці про розкриття жидівської підготовки до „бомбардування" Лондону з повітря. Ще більші сензації розкрив в застереженій правами і надрукованій в сьогоднішній нюйорській „Геральд Трибюн" статті американський пілот Реґиналд Дж. М. Гилберт, що мав цілу історію з бомбардуванням перевести в життя та який опісля все розкрив французькій і британській поліції. Гилберт розкрив цю справу, бо вважав її злочинною. Проект був зразу скинути бомби на британський парлямент, опісля на міністерство закордонних справ і вкінці „дебудь" на Лондон. Організатором цілої справи був нюйорський рабін Барук Корфф. На застереження Гилберта, що від бомб могли б потерпіти невинні люди, Корфф мав заявити, що це „нічого, вони британці, отже наші вороги". Були ще інші пляни, як скинення парашутистів в Палестині, відповідна „акція" в Румунії і т. д. Гилберт про все повідомив французьку поліцію і британську розвідку і опісля ще кілька днів продовжував свої зустрічі зі змовниками, видавши їх всіх в руки властей. Гилберта, щоб охоронити його перед помстою жидівських терористів, перевезено військовим літаком до Англії.

ПЕРЕД СЕСІЄЮ ЗАГАЛЬНОГО ЗІБРАННЯ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 9. вересня. — Тут закінчується підготовку до звичайної сесії Загального Зібрання Організації О. Д., що почнеться 16-го вересня. Багато делегацій вже є на місці, інші ще в дорозі.

Совєти пропонують ощадність часу.

Совєтський делегат в О. Д., Алексей Красільніков, запропонував сьогодні, щоби Загальне Зібрання О. Д. заощадило на часі, виелімінувавши зі своїх нарад справу Греції та режиму ген. Франка в Еспанії.

Занепокоєння в Еспанії.

Барселона, Еспанія, 9. вересня. — У звязку з недалекою сесією Загального Зібрання О. Д. еспанські кола виявляють далеко більше занепокоєння, ніж це було раніше. Урядова преса пробує заспокоювати загал і себе твердженням, що сесія буде тільки черговим пропагандивним зібранням і не матиме жодного практичного значення.

Премєр Спаак очолюватиме бельгійську делегацію.

Брюсель, Бельгія, 9. вересня. — Бельгійський премєр Генрі Спаак виїде завтра до Ню Йорку, де очолюватиме делегацію своєї країни на сесії Загального Зібрання О. Д.

Вішинський в дорозі говорить про Конференцію в Ріо.

Лондон, 9. вересня. — В переїзду на сесію Загального Зібрання О. Д. в Ню Йорку, совєтський представник, заступник міністра закордонних справ А. Вішинський забрав тут слово на пресовій конференції слово на тему недавньої Між-Американської Конференції в Ріо де Женейро. Вішинський вважає, що хоча Америка так багато говорить про „оборону", то це є ознакою, що вона приготовляється до „наступу".

УСТУПЛЕННЯ ПРЕМІЄРА ТУРЕЧЧИНИ

Премієр Пекер подався у відставку; міністер закордонних справ Гасан Сака творить новий уряд.

Істамбул, Туреччина, 9 вересня. Турецький премієр Ресеп Пекер сьогодні несподівано подався у відставку, мотивуючи це станом свого здоровля. Президент Ісмет Іноні прийняв резиґнацію та доручив створення нового уряду дотеперішньому міністрові закордонних справ, Гасан Сака. Резиґнацію премієра Пекера вважається перемогою президента Іноні, між якими в останньому часі позначалися явні противоріччості. Режим Пекера входив за „анти-демократичний" і „диктаторський", а внутрішні реформи премієра, головно в господарській ділянці, що дали у висліді збільшення коштів прожитку, ще тільки збільшили непопулярність Пекера. Проте, зміна на становищі премієра не означатиме будької зміни в політиці Туреччини. При владі залишається дальше та сама републиканська партія і теж не вважається, що новий уряд буде створений на коаліційній базі.

ТРЕТЯ ЧАСТИНА ЕВРОПЕЙСЬКОГО ДЕФІЦИТУ ПРИПАДАЄ НА АНГЛІЮ

Париж, 9 вересня. Конференція Европейської Співпраці, завданням якої є здійснити План Маршала щодо відбудови европейського господарства при американській допомозі, подала сьогодні офіційно господарський дефіцит 16 західньо-европейських країн і західньої Німеччини на загальну суму 20,600,000,000 долярів в найблищих чотирьох роках. З цього більше одної третини, бо 8,100,000,000 долярів припадає на Британію. Недобір Франції в цьому часі передбачується на 3,923,000,000 долярів.

БРИТАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ В НАСТУПНОМУ РОЦІ БУДЕ ЗБІЛЬШЕНИЙ НА 40%

Лондон, 9 вересня. Британський уряд продовжує свої заходи, скеровані на злагіднення існуючої господарської кризи в країні. Сьогодні, на пропозицію президента Торговельної Ради, сер Стафорда Крипса, британський уряд рішив збільшити експорт продуктів з країни в наступному році на 40 процентів. В рямках боротьби з кризою рішено теж дальше зменшення видатків і редукції британських збройних сил.

КОМУНІСТИЧНА ПОЛІТИКА ГОЛОДУ В ІТАЛІЇ

Рим, 9 вересня. В боротьбі за владу комуністи в Італії використовують випробувані методи голоду. В найкритичніший час жнив врожаю рису, тут проголошено страйк сільсько-господарських робітників в районах долини ріки По і всі намагання уряду закінчити страйк досі не дали результату. Комуністи рівночасно заповіли, що в Національній Асамблеї вони поведуть акцію за ухваленням заяви недовіря до уряду премієра де Гаспері. Тимчасом сьогодні прибув до Неаполю перший транспорт американського збіжжя, висланого до Італії в рямках допомогової програми.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕДАДУТЬ АВСТРІЙСЬКИМ ВЛАСТЯМ КОНТРОЛЮ КОРДОНУ

Відень, 9 вересня. (АП) — Австрійський премієр Леопольд Фіґль повідомив сьогодні, що з днем 15 вересня американські військові власті передадуть контролю і охорону кордонів своєї зони в цій країні місцевим австрійським властям. Фіґль заявив, що це є дальшим кроком Америки на шляху до повного відновлення австрійської суверенности.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД ВИПРАВДАВ СКОРЖЕНОГО

Франкфурт над Майном, Німеччина, 9 вересня. Американський військовий суд виправдав сьогодні бувшого полковника гітлерівських СС, Отта Скорженого, обвинуваченого за порушення воєнних законів висилкою німецьких вояків в американських униформах до боротьби проти американців в запіллі фронту у Франції. Скорженого, відомого з успішної акції німецьких парашутистів, що визволили Мусоліні з арешту італійських анти-фашистів, передадуть тепер правдоподібно німецькому цивільному судові т. зв. денацифікації.

АМЕРИКАНСЬКЕ СТАНОВИЩЕ ДО СОЦІЯЛІЗАЦІЇ НІМЕЦЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Штутгарт, Німеччина, 9 вересня. Американський військовий губернатор Німеччини, ген. Л. Д. Клей, заявив сьогодні Раді німецьких держав (Лендеррат), що хоча американці самі вважають за найкращу систему вільну торгівлю і господарство, бо воно дало їм найвищий життєвий рівень, проте американці є демократи й тому вони нічого не мають проти того, щоб кожна країна заводила в себе такі порядки, які їй подобаються.

НОВИЙ ПАПСЬКИЙ ПОСОЛ ДО ВАШИНГТОНУ

Рим, 9 вересня. (АП) — Сьогодні тут повідомлено про призначення монсеньйора Еманеуеля Кляріціо новим секретарем апостольської місії у Вашингтоні. Мср. Кляріціо був досі в державному секретаріяті Ватикану.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ОБОРОНІ ПОКРИВДЖЕНИХ

До історії безмірної трагедії жидівського народу за останній десяток років, головно під час Другої Світової Війни, вписано в останніх днях ще одну сумну сторінку. Ця остання трагедія тим більша, що вона сталася не тільки під наглядом і згодою, але з виразного наказу уряду Великої Британії, яка так високо держала прапор свободи народів під час війни та яка за цю свободу принесла такі великі жертви в нерівній боротьбі проти націстського тирана. Власне гасла свободи й людяности допомогли Британії досягнути перемогу, але цю людяність британські власті своїм останнім актом у відношенні до жидів жорстоко потоптали. Маємо на думці примусову висадку понад чотирьох тисяч жидівських скитальників у Німеччині.

Історія коротка, але справді трагічна. Зазнавши вже так багато поневірянь у чужих країнах та заложивши такі безмірні жертви кривавому націстському ворогові людства, жиди, оці „вічні скитальники", докладають усіх зусиль, щоб вибороти собі батьківщину в Палестині. Звичайно, всіляко можна дивитися на методи, якими вони це роблять і фактом є, що наприклад недавне повішення двох британців, схоплених жидівською терористичною організацією, засудили навіть самі жиди. Але ніхто не може відмовити і не признати жидам слушности в їх змаганнях як таких. Де ж подітись тим вже нечисленним недобиткам, що майже чудом врятувались від гітлерівської заглади і сьогодні разом зі сотнями тисяч українських, польських та інших скитальників нидіють в европейських таборах, дожидаючи аж змилується якась країна та прийме їх до себе? Багатьом з тих жидівських скитальників вже не стало терпіння дожидати і вони всіляко намагались дістатись до Палестини, до цієї землі, яку вважають своєю батьківщиною. Дістатись туди — це їх людське право, на перешкоді якого стоять писане британське політичне право та всілякі міжнародні комплікації, які відмовляють їм вступу до цеї країни. У висліді цего конфлікту між людяністю і законом повстала і трагедія ,яку маємо на думці.

Британські власті не впустили до Палестини 4,406 нелегальних жидівських емігрантів, завернувши їх на пароплавах до Франції. Жиди відмовились покинути пароплав і вийти на сушу, не зважаючи на британський ультимат, що в противному випадку будуть відвезені до Німеччини. Не хотілося вірити, щоби така високо-культурна і гуманітарна країна, як Велика Британія виконала свою страшну погрозу. Це ж бо німецька земля стала для жидів прокляттям, на цій же землі вони зазнали найбільших знущань і мільйони з них там жорстоко закатовано. А проте, Британія погрозу виконала.

В днях 8 і 9 вересня в німецькому порті Гамбург та при участі німецької поліції, між якою, можливо, подибалося б і не одного такого, що катував жидів з наказу Гітлера, британські власті силою висадили жидівських скитальників на цю тричі прокляту для них землю, примістивши їх в додатку в концентраційному таборі за колючим дротом.

Ввесь культурний світ, з англійською публичною опінією включно, підносить голос протесту проти цего незрозумілого насильства та потоптання основних прав людяности. Цю несправедливість та глибоке співчуття до так нелюдяно покривджених жидівських скитальників відчувають насамперед українці, для яких, як і для жидів, доля завжди була така жорстока.

Чи робітники мають силу правити Америкою?

Безупинні заклики юнійних провідників, щоб повалити закон Тефта-Гартлія, спонукує багато людей до міркування, що зорганізоване робітництво в Злучених Державах повинно зорганізувати свою власну політичну партію і в такий спосіб перевести всі свої наміри. З цією метою роздувається беззастережно деякі постанови з закону Тефта-Гартлія до такого значення, наче б це було заведення невільництва і дається нагоду різним себелюбам використувати невдовілля робітників до руху за створення третьої партії, хоч самі пропагандисти цієї справи мало мають спільного з робітничими справами. Знаменним прикладом такого пропагандиста є мільйонер-фантаст Генрі Волес, який, як і деякі інші багатії, зовсім легкодушно привязують творення третьої політичної партії до комуністично-русофільської пятої колони.

Тверезі голоси, які підносяться проти комбінації юнійної й комуністичної сили, даються чути навіть серед радикальних робітничих кол, до яких треба зарахувати як не цілий Конгрес Індустріяльних Організацій (КІО), то хоч деякі його великі юнії, а зокрема ще Комітет Політичної Акції (ПАК) цього Конгресу. Краєвий директор з ПАК, Емиль Рів, виголосив промову до 1,200 делегатів з КІО, зібраних на стейтовім зїзді в Саратога Спрингс, у стейті Ню Йорк, минулого тижня. Він рішуче заявився проти творення третьої партії й остеріг робітництво не розпорошувати своїх сил при конгресових виборах, коли б так робітництво хотіло одним махом повалити всіх конгресменів, які голосували за закон Тефта-Гартлія. Рів сказав делегатам отверто, що це „затяжке завдання" для робітництва.

Він радив перевести плян постепенно: Наперед зосередити свою увагу на повалення одної сотні конгресменів і сенаторів і щойно пізніше взятися до інших. Зконцентрована акція робітництва для повалення частини конгресменів може довести до успіху. Нові конгресмени, вибрані на платформі підтримки робітничих законів зможуть на спілку з іншими причинитися до зміни поглядів інших законодавців на робітничу справа і з часом довести до вибору більшости конгресменів, які візьмуться за знесення закону Тефта-Гартлія. Рів радив скласти лісту конгресменів, яких робітництво мало б повалити при наступних виборах, одначе не подавав від себе ніяких імен.

Попри такі практичні вказівки Рід відважно заговорив про силу зорганізованого робітництва, кажучи, що робітництво „не повинно дурити себе злудою, наче б воно було таке сильне, що може взяти на себе відповідальність за долю нашої країни".

Рід це перший провідник з КІО, що отверто заговорив про непрактичність творення третьої партії з робітничих кол — „під теперішню пору". Він теж сказав, що такий рух причиниться до повної перемоги Републиканської Партії, яка саме перевела оцей робітничий закон Тефта-Гартлія. Коли Републиканська Партія вийде переможно, то очевидно, її перемога розвіє на довгі часи надії різних гуртів, які хочуть творити третю партію.

За конструктивну критику

(До дискусії над допомогою нашим вченим).

Останньо можна запримітити у нашій пресі дещо більше критичних статей чи на різних громадських зборах дискусійних промов на різнородні, суспільні, політичні й наукові теми. Ясна та річева критика, кажуть, добра річ. Вона розкриває в суспільному житті похибки, аналізує їх причини та дає своїми розумними виводами дороговказ для дальшого поступу й розвитку різних ділянок суспільного чи наукового життя. Але чи дійсно ця критика, що появляється на сторінках нашої преси чи на зборах є завжди така, як багато з нас хотіло б її чути чи читати? Себто чи ця критика є справді конструктивна?

В лікарській статті в „Свободі" під наголвком: „Орган і організм — людина й суспільність" автор, розглядаючи становище людини в суспільності, додав слушний вивід, що для лікаря, який хоче оцінити стан людини, важним є її конституція, середовище та час в якому ця людина живе. Чи інакше треба підходити до людей чи суспільних груп, коли хтось хоче судити про суспільне життя чи працю якогось суспільного діяча чи суспільної групи? Розуміється, що ні. Людина, її здібності, родинне виховання, вплив школи, фах, суспільне середовище з його різними політичними й суспільними напрямками й потребами, традиція, час і багато других моментів, це ті чинники, які мусить мати завжди на увазі критик. Пригляньмося, для прикладу, критиці останніх днів.

У „Шляху" була поміщена стаття, що обговорювала у дуже загальних зарисах та міркуваннях справу нової еміграції, причепила їй латку непотрібного політиканства та закинула їй, особливо її фаховим інтелігентам, що вони, мовляв, носять свої дипльоми в торбі, дивляться за „легким хлібом" і не беруться за кожну з краю роботу а лише „сидять на карку своїх добродіїв". Можливо, що деякі з цих закидів є для деяких осіб слушні, але інтерпретовані в дуже загальний спосіб, виробляють тут, серед не зовсім добре зорієнтованого українсько-американського загалу не надто добру опінію і середовище для цих, що чесно й віддано хотіли б взятись за корисну роботу. Ще коли б було подано якісь конкретні факти чи висновки, то публика читачів могла б прийняти це як вправді некорисні, але спорадичні випадки. А так читачі не знають хто, коли та чим провинився і можуть набрати взагалі лихого поняття про загал іміграції. Мало цього, ця стаття, як можна було сподіватись, відповідно перероблена та під свій смак специяльно підмальована, послужила „Українським Щоденним Вістям" до нових наклепів і нападів на нашу нову іміграцію. А це хіба не приносить жадної користи, лише шкоду. Зрештою навіть ці т. зв. політикани мають свою якусь ідеологію і з ними треба теж дискутувати у громадській площині, розглядаючи їх роботу з погляду суспільного середовища та часу в якому вони діють.

Як другий, більше маркантний, приклад можна б навести теж статтю, поміщену недавно в „Свободі" про наших вчених. Безперечно деякі думки автора є слушні, але що з цього? Це лише ствердження факту, про який кожний, хто дещо блище стоїть до тих справ, дуже добре знає. Але чи можна узагальнювати та видвигати на терен загалу тутешних читачів справу т. зв. самозванчих вчених, від яких аж „кишить" на еміграції? Що собі подумає пересічний читач про наших вчених і то саме в тому часі, коли кілька чисел передтим в „Свободі" був поміщений заклик для рятування тих українських вчених на еміграції? Це, як думаю, не робить доброї слави й прислуги загалові дуже заслужених наших вчених, що працювали й працюють для добра нашого народу серед умовин, майже не знаних в культурному світі. Чи не можна б цієї справи порішити серед самих вчених там на еміграції, де є великий гурт членів Наукового Товариства ім. Шевченка та добре нам знані представники науки з еміграції чеської, німецької чи з Великої України?

На доказ своїх тверджень говориться в статті, що „на еміграції аж кишить від науковців-самозванців, дарма, що вони не мають за собою ніяких наукових праць". І „звідки набралося стільки науковців з людей, що до 1939 року з наукою чи літературою нічого спільного не мали. Чи бурливі, военні часи дали натхнення тим новим кадрам науковців?". І тут знову не взято до уваги середовище, час та [illegible] моментів для своєї кр[illegible]ки. А пригляньмося тим справам блище.

По перше, серед української еміграції є кругло 10% інтелігенції, а серед цієї горстки інтелігенції зовсім не кишить від науковців. Ці науковці, які знайшлися на еміграції, походять з різних наукових осередків і часу. Є там давні члени Наукового Товариства у Львові, є науковці давної чеської, німецької і французької еміграції, є науковці з большевицьких центрів в Україні та вкінці новий дорібок галицький після 1939 року, які завдяки деяким впливовим людям та завдяки обставинам того часу зуміли дістатись до наукових інститутів чи університетів і за 4-5 літ своєї праці виявили свій науковий хист. І якщо за часів большевицької чи німецької окупації дісталися деякі наші люди на асистентські, доцентські чи навіть на професорські становища львівських високих шкіл та вели наукову й педагогічну роботу, як показалося, не зовсім гіршу, як це робили перед війною польські вчені. Доказом цього можуть бути деякі наукові праці цього часу, рівень їхніх викладів на катедрах та ці збільшені випускні кадри молодих наших професіоналістів. А якщо ще взяти до уваги ці умовини, серед яких вони працювали, що крім наукової педагогічної праці ще мусіли організувати нові наукові варстати та що своїх становищ не опускали навіть тоді, коли кожної хвилини їхньому життю загрожувала куля зі засідки наших ворогів і деякі з них своїм життям заплатили за цю працю, то, думаю, вони не лише до науковців можуть належати, а про них сміло можна говорити як про героїв наукової праці. Думаю, що згадана критика хіба до них не відноситься.

Не дивно, отже, що на еміграції зібрався вправді невеликий, але як на наші галицькі умовини 1939 року, з якого аспекту критик говорить, дещо більший гурт науковців, про яких, не думаю, чи наш критик тут в Америці міг коли небудь бути вповні поінформованим. Трудно теж критикові говорити про вчених не зі свого фаху, про вчених з других ділянок науки, як природи, медицини, кооперації, тощо.

Трудно теж у деякій мірі прирівнювати наші наукові сили з такими ж балтійських народів. Згадані народи тішились своєю державністю понад 20 літ і зац ей час у пригіднім науковім середовищі змогли виховати бодай дві-три генерації вчених. У нас науку гальмувала вічна каторга різних займанщин і такого сприявливого середовища для наших вчених, особливо для наших природників, лікарів і техніків взагалі не було. Мали лише деяку змогу наукової праці по бібліотеках хіба філологи. І звідси походить ця аномалія, що членами Наукового Товариства у Львові було більше філологів, професорів університету чи вчителів середних шкіл, дуже мало природників, а ледви кількох лікарів, інженерів чи коператорів, які зуміли створити наукове середовище навіть в найбільше несприятливих обставинах. Для лікарів лише тоді справа може дещо покращала, як саме перед війною вони відкрили українську лічницю у Львові.

Треба теж ще дещо сказати про можливості праці наших вчених. Тоді коли кожна держава відкладає для науки грубі мільйони, які забезпечують життя і спокійну наукову працю ученим та дає всі можливі улекшення для їхньої праці, то наші вчені виконували свою наукову роботу доривочно, так сказати б у вільних хвилях своєї щоденної роботи на життя та дуже часто не маючи ніяких технично - ляборaторних обладнань. На цьому терпіла сама наука та підготовка нових наукових сил. Звідси не можемо переводити жадної паралелі наших вчених з американськими чи навіть вченими балтійських народів. Крім того, наш вчений ще був часто нагружений різними громадськими обовязками, які забирали йому кожну вільну хвилю.

А чи кількість праць завжди говорить про вченого? Якість, а не кількість! Зрештою, науковцем стає кожний фаховий інтелігент, коли він попри зужиткування знання свого фаху для життя, старається ще своє знання поширити, шукаючи за фактами і обгрунтуванням свого знання і тієї науки, яку має а дальше, коли він рівночасно думає конструктивно і діє у напрямі поліпшення якоїсь ланки суспільного життя. Тоді він не мусить конечно мати багато вчених праць. Є багато великих вчених, що написали мало, а небагато вчених, що писали багато наукових творів.

Треба теж піднести, що середовище і можливість друкування (що не завжди і для всіх в нас була) часто формує науковців і поштовхує його у праці туди, де найбільші суспільні потреби народу.

До цього наші вчені є відзеркаленням нашого народу і загалу нашої інтелігенції. Наша інтелігенція, що в другім чи третім поколінні залишила сільське середовище, не могла відразу переставитись на міське і ступнево вживалась в нього з романтичними задатками села. І тому кожну роботу, яка б вона не була, наших політиків, літератів, чи других прошарків інтелігенції цiхують деякі залишки тієї романтики, а рівночасно теж наш специфічний, народний характер.

Нема теж в нас наукової тяглости покликань. Кожна зай-

(Докінчення на 3 стор.).

ПЕТРО ХОРОЛ

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

23)

Розмовляючи з господинею, за кілька хвилин я помітив, що мої цукерки й цукор діти покидали на підлогу. Запитую — Чому? Ніби соромлячись, мати кріз сльози, пояснила, що діти не знають, що з ними робити, бо ніколи раніше їх не мали. Помітив, що діти мали хворі очі. На моє питання мати сказала, що хвироба ця від недоживлення.

Я попросив показати, яку їжу вона приготовила сьогодня. Покірно витягла з печі чавун і поставила на великий ящик, що був замісць стола. Я взяв ложку і з дна дістав дрібні кавалки буряка, звареного разом з буряковим листям. Не було жодних ознак товщу, солоне. Тижнями в хаті не було цибулі. Прошу показати хліб. Господиня дістала з ящика посуду, що в ній було кілька галушок. Розломлюю одну: суміш вівсяного й ящного борошна з висівками. Іншого не мають.

Я вийшов з хати.

Думав як допомогти цій родині та численним тисячам інших подібних. Мимоволі стиснулись кулаки. Написати до професійної організації — контрреволюційну агітацію „пришиють" та й більше 25 карб. не дадуть.

Порадившись з знайомим, я запросив головного лікаря комбінату. Поїхав з ним до Башкінцева, склав акт і передав головному директорові. Останній видав Башкінцеву на допомогу 50 карбованців і дозволив узяти одну дитину до піонерського табору за рахунок комбінату. Знайомі склали необхідну суму і друга дитина також була на місяць приміщена в таборі.

Я зробив перед державою злочин: з деякими службовцями склав фіктивного акта, що ним списав потрібні цьому робітникові речі з одягу, взуття, постелі та ліжка й відіслав йому. Вони, ці речі, належали державі. Та допомогти я міг лише одиницям. Загал робітництва і надалі лишався у тих же невідрадних умовах „робітничо-селянської держави".

На урядовій мові це звалося „щасливе, радісне та заможне життя". Так кричали наліплені на парканах плакати уряду.

ПІОНЕРСЬКИЙ ТАБІР.

При всіх великих підприємствах були піонерські табори. Половина місць у них оплачувалась підприємствами, а друга половина батьками.

Тому що вартість перебування одної дитини становила поважну частину заробітку робітника, то багато з цих місць завжди лишалося вільними. На нашому комбінаті з 100 місць, було занятих що місяця 75-80. Звичайно, за рахунок підприємства посилали дітей місцевих комуністів, станичного та районового партійного начальства. Кожний із них на безплатні місця посилав усіх своїх дітей. Вони перебували в лагері цілий сезон і тому велика частина з них не мінялася. Небагато було дітей позапартійного начальства, а ще менше дітей робітників.

Те, що пересічний робітник не посилав своїх дітей, місцева газета тлумачила, як ознаку високого життєвого рівня робітників: в таборі вони не матимуть того, що мають дома. Це ж твердили партійні агітатори та навіть центральні газети і доводили, до діти робітників СРСР є найщасливіші в світі.

Як же було справді?

Цифри комбінату імени Мікояна були загальними не лише для промисловости харчової, але і для всієї промисловости СРСР. І тому їх наведу.

Некваліфіковані робітники (прибиральниці, палячі, сторожі і інші) місячно одержували 115 до 125 карб. З цієї суми щомісячно обовязкових відрахунків було 10% його місячного заробітку на позичку. Прибутковий податок та культурний збір з такої суми не стягалися. Крім обовязкових провадились „добровільні" збори на різні організації, товариства, фонди, до яких не дати було небезпечно.

Робітники середньої кваліфікації та середнього 4-го разряду одержували денно від 4 карб 64 коп. до 4 карб. 82 коп. Крім того за перевиконання норм виробітку робітник міг одержувати 2 — 2½ карб. Таким чином найвищий денний заробіток був 7 карб. 32 коп., що при 25 робучих днях на місяць становило 183 карб. Для цієї категорії робітників відрахунки становлять 15-16%, після чого робітник одержував на руки 154 карб. 64 коп.

Маючи родину лише з 3-ох осіб, робітник мав такі місячні видатки: кімната одна розміром 4x4 мт. — 9 карб. 92 коп., за один метр дров твердої породи — 38 карб. 50 коп., за одну електричну лямпу 40 ват — 5 карб., амортизація одягу робітника 17 карб. 72 коп.

Харчі: Хліб чорний по 200 гр. на утриманця і 800 гр. на самого робітника 0,9 карб., за кільо — 32 карб. 4 кілограмів цукру — піску — 2 кл. по 3,5 карб. — 7 карбованців, сала 1 кл. 27 карб. 50 коп., масла коровячого 0,5 кл. — 7 карб. 75 коп., соли 0,5 кл. — 15 коп.

Якщо робітник хотів би ще купити й один кілограм ковбаси, то його заробітку йому може не вистарчити, бо ціна на неї була від 7,5 карб., до 18 карб. 75 коп., за кіло. Тому робітничі родини купували продукти дешевші, переважно городину. Ремонт мешкання робітник мав робити за власний рахунок.

(Дальше буде).

Володимир Мацяк.

Соборність і регіоналізм в Україні

(Докінчення)

З перегляду цих усіх головних фактів про ролю Галичини і Львова в більш як тисячолітній історії України можемо встановити безсумнівні факти, що єдино Київ і Львів можуть мати найвищу рангу і значення двох основних, головних і сталих, органічних і непроминаючих державних і державотворчих центрів усієї України.

Всі інші нами згадані столиці й центри Київської, Галицько-Волинської та Козацької Гетьманської самостійних держав були нетривалими, перемінаючими та конюнктуральними, неорганічними центрами України з більше місцевою, більш регіональною ролею і значенням для частини українських територій.

Нічого й дивуватися, що в нас були два головні державно і державотворчі сталі центри — Київ і Львів, якщо візьмемо до уваги факти, напр., з історії наших сусідів Польщі та Росії. Польща мала й має у своєму довгому історичному розвитку три головні державні столиці Гнезно, Краків і Варшаву, що змінялися по собі, Росія ж мала і має Володимир Суздальський (на Клязьмі), Москву і Петербург, що теж чергувалися по собі. Скільки ж більше історичної трагедії, може й фізичного неіснування чекало б Україну з одним єдиним її державним центром Києвом, якщо б йому на довгі століття щасливо не йшов на зміну другий сталий державний центр України Львів разом із Галицько - Волинською Державою XII-XIV. ст. та її багатою і могутньою духово-ідейною спадщиною, яка сягає аж по наші дні. Чи не пішов на зміну Львову в XVII ст. вим політично й культурно оновлений і скріплений Київ та Гетьманська Козацька Держава?

Тепер уже не трудно розцінити та встановити факти всіх наших історичних вповні (максимально) та невповні (мінімально) соборних державностей з одного, та несоборних державностей з другого боку в нашому історичному християнському тисячоліттю.

Такою вповні (максимально) соборною була Київська Держава аж до часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Обнімала собою не тільки всі українські етнічні, але й багато пізніших російських земель з ними також оба основні державні центри Київ та Галичину (навіть тоді, коли форпост Галичини „Червенські Городи", але без Галичини, знаходився переходово в польських руках.).

Скоро по смерти Ярослава Мудрого Київська Держава стає несоборною, втративши Галичину з її центрами. Так само несоборною стає в XII.-XIII. ст. спадкоємниця Києва Галицько - Волинська Держава, котра обняла собою тоді тільки західній державотворчий центр — Галичину зі Львовом. Але продовжуючи заходи князя Романа Мстислава і короля Данила Галицького, вже від кінця XIII. ст. через перших кількадесять років XIV. ст. (за результатами нових дослідів) Галицько-Волинська Держава під князем Львом та королем Юрієм Львовичем і його синами стає невповні (мінімально) соборною Українською Державою. Обхопила собою тоді всі західньо-українські землі та значну частину Наддніпрянщини з її підупалими політичними центрами Києвом, Черніговом й іншими. Але Галицько-Волинська - Київська Держава початків XIV. ст., маючи при собі обидва головні державні центри України Київ і Львів, не обхопила собою східньої та південної України з Кримом, зайнятих татарськими ордами.

Гетьманська Козацька Держава (1648-1709) є вже несоборною, не маючи під своєю владою другого центру Львова (що був під Польщею), не кажучи вже про зайняті ворогами великі простори західньої, середущої північної, східньої та південної України.

Українська Держава 1917-1920-их роках, за дуже коротхий час свого існування обняла собою майже всі українські етнічні території разом з їх старими головними державними центрами Києвом і Львовом.

Ясно, що носіями української державної соборности й суверенности були і є єдині два головні і сталі, органічні центри Київ і Львів. Здоровий змисл історичного існування їх був, є і повинен бути цей, що оба ті центри один одного заміняли, доповнювали та скріпляли на той час, коли котрий з них був наражений з боку ворогів на найбільшу небезпеку для існування і тоді передавав другому центрові свою ролю й значення, щоб таким чином захищати існування і цілість народу. В існуванню двох державних головних і сталих центрів Києва і Львова була і є глибока логіка та послідовність безперервного історичного життя України. Не інакше зрештою було і в наших сусідів.

В тих усіх ділянках життя, в яких наші оба державні центри Київ і Львів придбали собі в українській історії невмирущe значення і славу на майбутнє, усякому з нас треба бути надзвичайно уважним і обережним, щоб зашвидко й безпідставно не дошукуватися й не надавати котромусь з наших загально-українських центрів зі старою віковою традицією і державницьким корінням та діянню тих центрів характеристики, партикуляризму чи навіть загумінковости, включно аж до узурпації.

Очевидно, не сміємо недоцінювати змісту і прикмет регіональности в різних ділянках і сторінках життя будь-якою з головних і сталих чи конюнктуральних історичних осередків України. Регіоналізми у відповідних ділянках і сторінках державно - національного та культурно - побутового життя поодиноких українських центрів і областей мають у нас, так як всюди в свободолюбному й культурному світі дуже велике значення для національного життя та не сміють бути нищені та нівельовані з великою шкодою для даного народу.

(„Час").

За залізною заслоною

(Як їх подають советські джерела).

„ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РЕПАТРІЯНТ".

Київ. 2. ц. м. надало київське радіо в авдиції, — призначеній для українців за кордоном, розмову з якимсь Іваном Суховичем, селянином із Підгородного біля Бродів, що недавно був репатрійований із британської окупаційної зони Німеччини. Сухович розказував, як то він увесь час після приходу англійців хотів вертатися додому, але його не пускали; як його гнобили українські фашисти та націоналісти в таборі для переміщених осіб і побоями змушували залишитися; як ці націоналісти поширювали листівки та часописи, що в них лаяли СССР тощо. Сухович не видержав і — втік з табору до советських старшин, щоб при їх допомозі дістатися на „родіну". — Коли він вернувся по свої речі, його побив товариш галичанин Микола Сакський. Англійські старшини, що все це бачили, тільки підсміхалися. Прибувши додому, Сухович дістав приділ землі та користується усіми благами советської конституції. Як заявив Сухович, у таборах для переміщених осіб є дуже багато людей, що бажають вертатися додому, але англійці їх не пускають. (Для кого ця авдиція призначена? Хіба не для українців закордоном — вони найто добре знають, — скільки в цих словах правди!).

СПОРТОВЕ СВЯТО В КИЄВІ.

Київ. — 27. липня відбулося в Києві на стадіоні ім. Хрущова велике спортове свято фізкультурників УССР, що на ньому були приявні всі советські достойники з Лазарем Кагановічем включно. У святі взяло участь 50,000 фізкультурників. Під час дефіляди несли найкращі спортовці плоди господарства України: Кущенко — 4 пуди нової пшениці, Лапутін — 3-пудову пушку чавуну. Лавров — 4-пудову брилу вугілля тощо. Після свята відбувся бенкет, що на ньому виголошено багато промов, у яких славлено Сталіна, компартію та братерство українського та російського народів.

ЖНИВА В УССР.

Київ. — На терні цілого УССР — жнива в повному ході. — Багато уваги, більше ніж закордонній політиці, присвячує живам преса та радіо УССР. Збір збіжжя заповідається добре.

Партійний апарат присвятив всю свою увагу наглядові над пільними роботами. Секретар ЦК КП(б)У Лазар Каганович цілими днями обїздить колгоспи та заохочує людей до праці. А все таки є ще чимало недоліків. Свідчить про це передова стаття в московському офіціозі „Правда" з 26. липня ц. р.: „Україна повинна збільшити темпо обмолоту та здачі збіжжя" — пишеться у статті. Збіжжя збирають, але молотити та здавати державі чомусь то не спішаться. Зокрема слідне це в Миколаївській, Вінницькій, Одеській та Кіровоградській областях. До 20. липня обмолочено в тих областях всього 20% збіжжя. Ще гірше мається справа із здачею хліба. Тут на останньому місці стоїть Київська область. Автор статті, а теж Каганович у своїй промові, що її виголосив на зборах партійного активу, взивають докласти усіх старань, щоб запобігти розбазарюванню та захованню збіжжя. Всією відповідальністю за жнива обтяжено особисто перших секретарів райкому, — Наказано стосувати індивідуальний підхід не тільки до поодиноких районів, але й до поодиноких колгоспів.

За газетними вістками, у першій мірі недомагає забезпечення вже зібраного хліба перед дощами. В наслідок того чимало хліба пропадає. Для кращого обмолоту збіжжя зорганізовано в Західній Україні понад 300 громадських токів, що з них відразу доставляють збіжжя до заготпунктів.

Перші поїзди з новим збіжжям вислано з УССР в Москву й Ленінград „як дарунок вдячности трудящим Російської ССР за підмогу населенню УССР у відбудові знищеного німцями господарства".

БОРОТЬБА З УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІЗМОМ.

Київ. — 24. липня відбулися у Львові збори громадянства, що в них взяли участь мистці, поети, письменники, професори, — громадські діячі та представники усіх працюючих. На зборах висловив академік Мануїльський доповідь п. н.: „Боротьба з українським націоналізмом".

27. липня відзначив Львів треті роковини входу советських військ. Відбулися святочні сходини громадянства, народне гуляння, спортові змагання тощо.

НАГЛА СМЕРТЬ МІНІСТРА.

Київ. — 25. липня помер несподівано „при виконуванні службових обовязків" міністер державного контролю УССР, Анатолій Сидорін. Похоронено його на державний рахунок. Ближчих пояснень про обставини смерти не подано.

За конструктивну критику

(Докінчення зі стор. 2-гої)

манщина звертала своє вістря проти інтелігенції, а передовсім проти її провідних наукових сил. І відси походить брак тієї тяглости у праці і науковoї традиції. І тому в нас нема під сучасну пору письменників, мистців чи науковців атомової доби, а маємо лише таких, які могли в нашому злиденному і неприятливому середовищі, але на рідному ґрунті, вирости. Все ж таки між нашими науковцями є такі, що мають світове значення.

Завжди й сьогодні є справою важною створити наукове середовище для наших вчених, а коли ми його будемо мати, то наші інтелектуальні сили скоро підростуть. І над цим всім треба нам застановитись та в цьому напрямі писати.

Безперечно, що ліпша всяка критика, як ніяка. Заходи про творення нових наукових осередків чи товариств на еміграції є слушні. Але впорядкування відносин на еміграції серед наших вчених повинні занятись самі вчені на еміграції та обєднати усі сили різних наукових шкіл і середовищ навколо одного чи двох сильних та добре зоганізованих наукових осередків. Зібрані там вчені різних фахів зможуть тяжче краще розібратись хто до цього круга вчених повинен належати.

Треба радіти, що саме така робота там родиться. З комунікату, поміщеного в „Свободі" останніх днів, довідуємось про відновлення діяльности нашого старого і дуже заслуженого Наукового Товариства ім. Шевченка. У проводі НТШ читаємо імена добре нам знаних і заслужених діячів науки Західної України та довоєнної еміграції як також молодших вчених. Відновлення НТШ стане осередком обєднання наших науковців усіх фахів для дальшої праці і розвитку української науки мимо трудних умовин еміграційного життя.

Тепер за нами слово, а це допомога нашій науці і вченим на еміграції. Акція започаткована д-ром Чубатим без сумніву має велику вагу. Українське американське громадянство мусить доложити всіх зусиль, щоби цю акцію поперти та направити мозок нашого народу. Це обовязок сучасної хвилі і цю справу треба здійснити як можна скоро. Тій справі повинен тех піти на зустріч і наш Обєднаний Допомоговий Комітет. Але тутже, на місці, треба перевірити ще раз всі вже дотепер пороблені заходи, їх доцільність та підобрати відповідній кількістю і якістю апарат, щоб цю справу перевів в діло.

Рятування наших вчених та створення їм умовин для дальшої наукової праці це наказ хвили.

Роман Лукич.

Вісті з Комітету Українців Канади.

1. вересня, 1947

Для інформації подаємо перегляд буджету за рік 1946 і буджет на рік 1947:

В р. 1946 буджет КУК визначено на $36,520.00, а вплинуло $23,738.67. В році 1947 вплинуло $45,300.00.

Провінція Квебек, що до виконности свого буджету стоїть на першому місці, бо вона свій буджет перевиконала на суму $31.75. За нею слідує Нова Шкоція, Манітоба, Онтаріо, Альберта, Бр. Колюмбія і Саскачеван.

—о—

Д-р К. Андрусишин, професор словянських мов і літератур на саскачеванському університеті в Саскатуні, Саск., дня 31. липня, будучи у Виннипегу (і в Канцелярії) заявив, що минулого року на його виклади учащало около 30 студентів. Курс українознавства поділений на три части: (1) Початкуючий, (2) Історія літератури й (3) Шевченко. В початкуючім курсі викладається українська граматика. Студенти вправляються в композиції на підставі зразків легкої літератури. Дальше слідує курс укр. літератури від Котляревського до новітних часів. Третий курс присвячений виключно Шевченкові, головно його довшим поемам.

Для вжитку на цих курсах КУК вже видав одну читанку, а тепер приготовляє другу читанку й дві українсько-англійські граматики. Одна граматика має бути для нищих кляс, а друга для вищих. Авторами граматики є п.п. Ілія Шклянка і Юліян Стечишин, оба зі Саскачевану.

—о—

Дня 18. серпня гостив у Виннипегу п. Антін Глинка, домініяльний посол з округа Веґревіл, Ольберта, й був на засіданні Президії й дирекції Фонду Допомоги. П. Глинка здав звіт зі своєї поїздки по таборах українських скитальців в Европі й по деяких місцевостях в Канаді в цілі збірки на Переселенчий Фонд. На цей Фонд він постановив зібрати $100,000. Третя частина вже зібрана.

Того самого дня на засіданню Президії був присутний і д-р Лонгин Цегельський з Филаделфії. Він поінформував Президію, що американські українці, на поміч скитальцям плянують зібрати $250,000. Д-р Цегельський викладав українську історію на вищих освітних курсах, які уладило Українське Національне Обєднання у Виннипегу, відбув чотири публичні віча й 30. серпня виїхав до Злучених Держав.

—о—

Дня 1. липня помер у Виннипегу член-фундатор КУК бл. п. Тарас Ферлей. В. И. П.

По три-місячній обїздці таборів скитальців в Европі дня 22-го серпня вернув до Виннипегу п. О. Тарновський, член Екзекутиви КУК.

—о—

П. Б. Панчук, директор Центрального Українського Допомогового Бюра в Londoні, повідомляє, що всі українські вояки перевезені з Італії розміщені тепер у 14 таборах в Англії. Вони потребують укр. часописів та книжок.

В пакунках „КАРЕ"-необхідні річі для Европи

„КАРЕ" — неприбуткова, затверджена урядом організація (CARE, 50 Broad Street., New York 4, N. Y.) недавно поширила свою працю, маючи на. сьогодня вже дванадцять різних пакунків, що їх можно тут замовляти для гарантованого доручення в Европі. Список пакунків:

Харчі: 21.5 фунтів чистої ваги, 40,963 кальорій. 3 ф. мяса; 2 ф. товщу; 2 ф. цукру; 1 ф. абрикосів; 1 ф. сливок; 7 ф. муки; 2 ф. чоколяди; 2 ф. цілого, молошного порошку; 8 унцій порошку з яєць; 1 ф. кави; 6 унцій мила; 1/2 унції дріждів. Оплата — $10.

Кошерні харчі: Те саме, що в попереднім пакунку, мясо кошерне. Оплата — $10.

Коци: 2 цілo - вовняні військові коци; підошви та підпятки для направи старих черевиків; пара ножиць; шпильки, голки, нитки, наперсток; гребінь. Оплата — $10.

Вовняна матерія: 3 1/2 ярдів ціло-вовняної матерії чи то на мужеський, чи жіночий костюм чи плащ, чи на дитячий одяг. Міцна бавовняна підкладка, нитки, гудзики, наперсток, голки. Оплата — $10.

Бавовняна матерія: 17 ярдів різної бавовняної матерії, на одяг для кожного члена европейської родини. Також потрібні до шиття додатки. Оплата — $10.

Річі для немовлят: Ряденце, що не пропускає води, бавовняні сорочечки та штанятка, флянелеві плащики, коцики, пелюшки, подвійні шпильки, фляшки, мило, вата, дитяча пудра й олія, борний окис. Оплата — $10.

Харчі для немовлят: Для дітей до 6 місяців. 10 ф. молошного порошку; 18 унцій кашки; 2 ф. дрібного цукру; 2 фляшки з вітамінами; туалетне мило; ключ до відкривання бляшанок. Оплата — $10.

Харчі для немовлят: у віці від 6 місяців до 1 року. 8 ф. молошного порошку; 18 унцій кашки; 2 ф. дрібного цукру; 2 фляшки з вітамінами; туалетне мило; ключ до відкривання бляшанок. Оплата $10.

Вовна: 2 3/4 ф. вовняних ниток до плетення; глиці до плетення та гачок до гачкування; голка до церування, звичайні голки; міра; гудзики. З того матеріялу можна зробити 3 мужеських або жіночих светерів, 3 пари рукавиць та 3 пари шкарпеток, 3 шаликів та 3 шапок. Як на дитину, то вийде 5 светерів, 5 пар шкарпеток та рукавиць; 5 шаликів та шапочок. Оплата $10.

Біля: 2 білих простирал; 2 пошивок на подушку, 1 рушник (турецький); 2 рушників до начиння; рушничок до умивання; мило. Оплата — $10.

Смалець: 10 фунтів смальцю. Оплата — $4.

Доручення пакунків „КАРЕ" гарантоване до таких країн: Австрії, Бельгії, Чехословаччини, Франції, Фінляндії, Греції, Італії, Голяндії, Мадярщини, Румунії, Ірляндії, Британії (Англії, Шотляндії, Велс, Північної Ірляндії), Польщі, та до Німеччини (до американської, британської та французької зон) та до цілого Берліну.

Збори відділів У. Н. Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — Уряд.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 2. пополудні. На зборах будуть важні справи до полагодження. — За уряд: Т. Завійський, предс.

ЧЕСТЕР, ПА. — Збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237, відбудуться в неділю, 14. вересня, точно в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі при 4. і Ворд ул. Тому, що є важні справи до полагодження, уряд просить членів явитися конечно і на означений час. — Н. Броницький, предс.; Г. Стеців, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 13. вересня, в годині 8. ввечір в укр. прав. галі, 675 Сант 19. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Г. Дорошенко, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взеваємо всіх членів прийти на час — М. Галькевич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, та що є дуже важні справи до полагодження, тому кожний обовязково має явитися. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитись на час. — А. Яворяський, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, дає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що три-квартальні збори відбудуться у вівторок, 16. вересня, в годині 7:30 ввечір, в гали парохіяльній, 303 Гудсон ул. Просимо всіх членів прийти, бо є важні справи до вирішення. Шановні члени, не забувайте приєднувати нових членів під час цеї кампанії, приведіть своїх кревних і знайомих та вписуйте свої діти і внуки. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей на цих зборах, будуть суспедовані. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шургот, кас.; А. Іванів, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в пятницю, 12. вересня, точно в год. 7:30 ввечір. Просимо всіх членів членів прийти на ці збори. — В. Новак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 12. вересня, в год. 8. ввечір, в Січовій Галі. Просимо всіх членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в гали церковній, в годині 7. точно. Просимо члениць явитися на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення. Просимо привести з собою нових члениць. — За уряд: Евдокія Ґеруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Відділ 268 повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в домі Укр. Горожан на Вейклінг ул., в год. 7:30 ввечір. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, що в неділю, 14. вересня, в год. 1. попол. відбудуться місячні зборви, на яких не повинна бракувати ані одного члена. На зборах будуть обговорювані важні справи. — Г. Дорожовський, гол.; В. Василюк, кас.; І. Харамбура, секр.

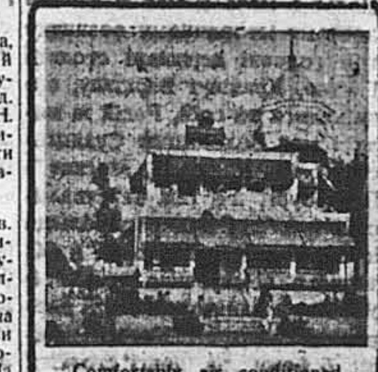
ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 14. вересня, точно в 1. год. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Щоби виконати свій обовязок супроти У. Н. Союзу під час кампанії за приєднування нових членів, уряд Товариства взиває всіх своїх членів, щоби прийшли на ці збори і привели бодай по одному новому членові. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Приcташ, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів й члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 12. вполудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх членів і члениць приходити частіше на збори. — Ф. Василовський, предс.; Т. Шпікуля, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла повідомляє, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в гали 212 Фултон ул., в годині 7:30 ввечір. Обовязком кожного члена є явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Кожний член повинен привести нового члена. На зборах буде звіт контр. комісії. — За уряд: А. Поливчак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, фін. секр.; М. Костів, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 2:30 пополудні, в Українськім Домі, 3161 Е. 93. вул. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо маємо важні справи до вирішення. — Уряд.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,025 Бойчук Володимира з с. Романівка (Теребовля) від Малащук Ірини (Коморовська).

11,026 Бердий Ольги, Тхорик Олени і Марії з с. Туринське (Сянік) від Тхорик Андрія.

11,027 Стасик Катерини, Плазьо Михайла і Андрія з с. Плазів (Любачів) від Наконечна Анни.

11,028 Паливода Івана від Пацула Анни (Паливода) з с. Жогатин (Перемишль).

11,029 Галишин Михайла з с. Ісаї (Самбір), Миськів Михайла з с. Сузані від Миськів Михайла.

11,030 Богач Сотера від Богач Арети.

11,031 Шевчук Михайла і Андрія, Дякун Андрія з с. Раків (Сянік) від Шевчук Михайла.

11,032 Бахурська Катерини (Ґемза), Ґемза Розалії від Цебенко Павлини з с. Углики (Добромиль).

11,033 Хоменко Лідії з Харкова від Жадан Олекси.

11,034 Кобялка Мартина від Мурин Василя.

11,035 Бажаю нaвязати знакомство: Підгурська Ірина зі Львова, вдова, літ 35, доброї презенції. Жертвує щире серце і вірність.

11,036 Гарматюк Петра з с. Йовче від Дичко Левка.

11,037 Жук Евдокії від Кухарський Петра з с. Воробіївка (Тернопіль).

11,038 Матковський Василя з с. Матьків (Турка) від Клементович Анни.

11,039 Речевська Ольги і Анни з Винник (Львів), Бубеляк Катерини з с. Гунятич від Книш Михаїлі (Бубеляк).

11,040 Чехульози Йосифа з с. Вуйковитці від Криль Катерини (Чехульози).

11,041 До рідних і знакомих з с. Підберізці, Дмитровичі і Винники (Львів) від Гарапа Зиновія, син о. Івана.

11,042 Майка Михайла, Лютняк Марії з Бережан від Кордуба Романа.

11,043 Маланяк Івана, Гриця, Миколи, Михайла і Степана з с. Морозовичі (Самбір) від Саґала Марії.

11,044 Семчишин Миколи з с. Конів (Добромиль) від Кормило Катерини.

11,045 Цешинська Марії з с. Кремянець (Волинь) від Турисанська Зінаїди (Онуфрійчук).

11,046 Домбровський Теренка, Володимира і Лекентія з с. Комарівка (Дубно) від Щепанський Фонека.

11,047 Киринська Марії з с. Ліvoґрад (Лісько) від Белевят Анастазії.

11,048 Летушинський Миколи з с. Незнанів (Камінка Струмилова) від Летушинський Миколи.

11,049 Теремецький Данила з Лубни (Полтава) від Теремецький Андрія.

11,050 Чарнязів Пилипа, Жерашків Никифора, Марченків Макара, Наришкін Федора від Єлісеєнко Петра Осиповича.

11,051 Любінська Катерини, Ардиш Теклі з с. Ліщівки (Перемишль) від Щур Йосифа.

11,052 Миколишин Анни з с. Літятин (Бережани) від Леськів Петра.

11,053 Войтович Тимка з с. Новосілки (Томашів) від Войтович Серафима.

11,054 Ришко Петра від Ришко Миколи.

11,055 Прокопович Семена від Шлярп Петра з с. Урож (Дрогобич).

11,056 Головінський Володимира і Ілька від Головінський Евстахія.

11,057 Стайнбарт Вільгельма (вуйка) від Мантек Гелени (з дому Стайнбарт).

11,058 Різник Миколая та односельчан з с. Ясинів (Броди) від Мельник Михайла.

11,059 Безуханич Івана з с. Шандрівці (Турка) від Безуханич Еви.

11,060 Фідик Петра з с. Лужок (Дрогобич), Совяк Магди з с. Котован (Самбір) від Федина Гаврила.

11,061 Мартиняк Катерини і Анни з с. Григорів (Рогатин) від Стахів Катерини.

11,062 Бабіняк Івана з с. 1-ване Золоте (Залищики) від Кривак Марії.

11,063 Місейко Ніни з с. Свеслкіче (Кобринь) від Мусейко Надії.

11,064 Евіцький Антона з с. Старо Петрово (Нова Ґрадіска) Словенія, Югославія) від Райх Марії.

11,065 Курило Стефана, Опавка Миколая з с. Квасенини (Перемишль) від Гера Розалії.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ТАРЗАН, ч. 1683. Войовник звязаний.

Коли войовник нахилився, Тарзан копнув його вгору обома ногами...

...і тоді велетень, стративши віддих, гепнув собою об дерево.

Заки ще Зорг прийшов до себе, малпочоловік звязав його сильною вужілкою з винної лози.

Незабаром звилася у нього давня недуга й по нетрах розлягся його могутний стогін.